

BIULETYN EUROREGIONU GLACENSIS 3/2014

NOWE WIEŻE WIDOKOWE W EUROREGIONIE GLACENSIS W BUDOWIE

Horní Čermná

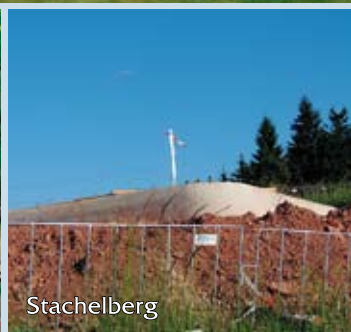
Slavíkov

Radków

Kudowa Zdrój

Stachelberg

Szanowni Państwo,

problematyka Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej od dawna jest prezentowana w Naszym biuletynie. Po braku akceptacji przez czeskich Partnerów dla nazwy NOWE SUDETY, która była moim zdaniem szansą na medialność naszego projektu, wskazaniem geograficznym obszaru współpracy i podkreśleniem nowego otwarcia się na problematykę sudecką musieliśmy usiąść wspólnie i nazwać projekt EUWT ponownie. Zwyciężyła koncepcja łacińskiego NOVUM. Wskazanie dziewięciu

założycieli EUWT. Skorygowaną Konwencję i Statut EUWT NOVUM z o.o. uchwaliły już wszystkie samorządy wojewódzkie. Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis uchwałę podjęło 1 sierpnia 2014 roku. Wygląda na to, że otwarcie się na szerszą współpracę w formule EUWT się w najbliższych miesiącach zrealizuje. Był taki moment w tworzeniu EUWT, że obserwatorem i uczestnikiem jednego ze spotkań była strona niemiecka – Wolne Państwo Saksonia. W tym numerze biuletynu krótko zaprezentujemy niemieckich partnerów, którzy są przecież partnerami w projektach realizowanych przez obie strony narodowe w ramach programów współpracy polsko – saksońskiej czy czesko – saksońskiej. We Wrocławiu działa Biuro Łącznikowe Wolnego Kraju Związkowego Saksonia, więc dzięki tej publikacji stwarzamy Państwu na różnych płaszczyznach możliwość współpracy z naszym najbliższym niemieckim partnerem.

Radosław Pietuch
sekretarz polskiej części Euroregionu Glacensis

12. posiedzenie Euroregionalnego Komitetu Sterującego FMP w Euroregionie Glacensis

W dniu 27 maja 2014 roku w hotelu Bukowy Park w Polanicy Zdroju odbyło się 12. posiedzenie Euroregionalnego Komitetu Sterującego (EKS) Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska na okres 2007-2013. Podczas tego spotkania zatwierdzono do dofinansowania 13 mikroprojektów oraz listę rezerwową z kolejnymi 23 mikroprojektami.

W ramach tego naboru rozdysponowano wszystkie środki finansowe z Funduszu oraz zatwierdzono tzw. listę mikroprojektów rezerwowych, na które umowa o udzieleniu dofinansowania zostanie podpisana dopiero po pojawieniu się kolejnych oszczędności w ra-

mach Funduszu. Tych mikroprojektów nie będzie obowiązywał warunek zakończenia realizacji do 31. 03. 2015 r. Ze względu na późniejsze zawarcie umowy Zarządzający umożliwi przesunięcie harmonogramu zakończenia danego mikroprojektu.

Pragniemy przypomnieć, że ciągły nabór dla FMP w Euroregionie Glacensis w okresie 2007-2013 został **wstrzymany**. Ze względu na wystarczającą liczbę mikroprojektów rezerwowych nie przewiduje się już ponownego otwarcia naboru.

Wydawca Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladsko – Euroregion Glacensis, Panská 1492, 516 01 Rychnov nad Kněžnou, Republika Czeska
we współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, Łukasiewicza 4a/2, 57-300 Kłodzko, Polska

Zarejestrowane przez MK RCz E 16575

Redakcja dla czeskiej części: tel.: 00420 494 531 054, e-mail: info@euro-glacensis.cz, www.euro-glacensis.cz

Redakcja dla polskiej części: tel.: 0048 74 86 771 30, e-mail: biuro@eg.ng.pl, www.euroregion-glacensis.ng.pl

Tłumaczenie na język polski: mgr Karina Kurková. Opracowanie graficzne i przygotowanie do druku: Miloš Kaválek. Druk: Integraf, s.r.o. Náchod

Propozycja wycieczki – punkt widokowy pod Śnieżnikiem

W piątek 20 czerwca 2014 roku w miejscowości Staré Město pod Śnieżnikiem uroczyście otwarto nowy punkt widokowy, który powstał w wyniku rekonstrukcji wieży ratuszowej.

Przebudowa była współfinansowana ze środków EFRR za pośrednictwem Euroregionu Glacensis. Polskim partnerem projektu była gmina Stronie Śląskie. Nowy punkt widokowy znajduje się w obiekcie górującym nad miejscowością Staré Město

– w wieży ratuszowej wznoszącej się na środku rynku. Z wieży roztacza się piękny widok na całe pogórze Gór Złotych (po stronie czeskiej Rychlebské hory), Śnieżnik oraz na polskie Góry Białskie.

Miejska wieża ratuszowa wyrasta z południowej pierzei ratusza i liczy 35 metrów wysokości. Sześciopiętrowa wieża podzielona jest na dolną czteroboczną część i górną sześcioboczną. Budynek jest bardzo cenny pod względem historycznym, ponieważ to obiekt pochodzący z okresu późnego renesansu, z 1618 roku. Dawniej wieża pełniła przede wszystkim funkcję wartowniczą, na poddaszu drugiego piętra prawdopodobnie znajdowało się także mieszkanie

wartownika. Obiekt jest wpisany jako nieruchomy zabytek kultury na Centralnej Liście Zabytków Kultury Republiki Czeskiej.

W ramach realizacji projektu przeprowadzono drobne korekty układu wieży oraz roboty budowlane na tynkach i drewnianych schodach oraz w części pomieszczeń poddasza, zachowano natomiast układ urbanistyczny i architektoniczny obiektu. Wieża ratuszowa jest elementem budynku, w którym swoją siedzibę ma urząd miasta.

Punkt widokowy udostępniony jest zwiedzającym od połowy lipca. Wieża otwarta jest w godzinach pracy miejscowej informacji turystycznej.

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Niniejszy projekt jest współfinansowany ze środków EFRR za pośrednictwem Euroregionu Glacensis.

Strategia rozwoju Miasta Europejskiego Kudowa – Náchod 2014 - 2024

Całkowity koszt projektu: 30 000 euro

Kwota dofinansowania: 25 500,00 euro

Okres realizacji: czerwiec 2013 - czerwiec 2014

23 czerwca 2014 roku w Náchodzie odbyła się konferencja końcowa podsumowująca wspólne mikroprojekty obu partnerskich miast, w ramach których powstała Strategia Rozwoju Miasta Europejskiego Kudowa – Náchod 2014 – 2024. W konferencji wzięli udział przedstawiciele władz krajowych i regionalnych obu krajów, Eurregionu Glacensis, radni miast Kudowy-Zdroju i Náchodu oraz burmistrzowie, Czesław Kręćhłowost oraz Jan Birke.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom samorządów regionalnych, miasta Kudowa i Náchod wspólnie zdecydowały o konieczności przygotowania wspólnej strategii na lata 2014 – 2024, która wyznaczy kierunki rozwoju Miasta Europejskiego Kudowa-Zdrój – Náchod, określi najważniejsze cele i zadania na najbliższą dekadę oraz pomoże wykorzystać środki UE w okresie 2014 – 2020. Strategia miała na celu wskazanie wspólnych kierunków działań w takich dziedzinach, jak m. in. transport, ochrona środowiska, kultura i sport, turystyka i uzdrowisko.

W ramach przygotowań Strategii dnia 8. 11. 2013 r. w Kudowie-Zdroju odbyła się konferencja inicjująca przygotowanie Strategii a później trzy spotkania polsko – czeskich grup roboczych. Po stronie czeskiej odbyły się kolejne trzy spotkania polsko-czeskich grup roboczych oraz wspomniana już konferencja podsumowująca. Projekt Strategii został w Kudowie-Zdroju poddany konsultacjom społecznym, po stronie czeskiej Strategia została umieszczona na stronach internetowych w celu umożliwienia społeczeństwu zgłaszania do niej uwag.

Realizację projektu uroczyście zwieńczyło Święto Miasta Europejskiego Kudowa-Zdrój – Náchod, które odbyło się w maju 2014 roku w 10. rocznicę wejścia obu krajów do UE. W otwartym wydarzeniu plenerowym zaprezentowana została Strategia oraz odbył się przegląd potencjału kulturalnego i kulinarnego Miasta Europejskiego oraz regionu.

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRAČAMY GRANICE

Niniejszy projekt jest współfinansowany ze środków EFRR za pośrednictwem Euroregionu Glacensis.

Nowe wieże widokowe w Euroregionie Glacensis w budowie

W bieżącym roku dzięki inicjatywie Euroregionu Glacensis na polsko-czeskim pograniczu budowane są nowe wieże widokowe. Przedsięwzięcie realizowane jest w ramach wspólnego projektu pn. „Miejsca pełne widoków w Euroregionie Glacensis”. Przygraniczne tereny euroregionu są górzyste, jest tu wiele punktów widokowych, które dzięki wieżom widokowym stają się bardzo atrakcyjne dla turystów. Po stronie czeskiej budowane są następujące nowe wieże widokowe: Stachelberg, Čáp Teplice nad Metují, Na Signálu Horní Radechová, wieża Žernov oraz wieża Mariánka w Horní Čermnej. Po stronie polskiej powstaje nowa wieża widokowa Suszynka w Radkowie, renowacji poddana jest wieża widokowa Św. Anny w Nowej Rudzie a w Kudowie Zdroju powstaje punkt widokowy o nazwie Altany Miłości.

Teplice nad Metují – Čáp Horní Radechová – Slavíkov Žernov – wieża widokowa Žernov

Spółka pożytku publicznego BRANKA, o.p.s. buduje trzy wieże widokowe na terenie pogranicza kłodzkiego: w **Teplicach nad Metují, Horní Radechowej** oraz w miejscowości **Žernov**. Wieże widokowe łączy wspólny element wizualny, a mianowicie podstawowy materiał, z którego są budowane, czyli drewno. Najciekawiej zlokalizowana jest wieża o nazwie Čáp, wznoszona na wzgórzu o tej samej nazwie koło Teplic nad Metují. Pozostałe dwie wieże znajdować się będą w dwóch innych miejscowościach, wieża widokowa Žernov w sąsiedztwie Altany Ryzmburskiej koło žernowskiego boiska sportowego, natomiast wieża widokowa w miejscowości Horní Radechová może poszczycić się nie tylko pierwszym miejscem pod względem wysokości, bo liczy aż 29 metrów, ale także bezpośrednią lokalizacją w sąsiedztwie umocnień militarnych z czasów drugiej wojny światowej.

Budowę wież widokowych rozpoczęto w kwietniu 2014 roku, gdy wykonawcy wyłonionemu w przetargu oficjalnie przekazano place budowy. Od tego momentu w ramach realizacji projektu prowadzone są przede wszystkim przygotowania w warsztatach, polegające na przygotowaniu drewna, jego impregnacji itp. W terenie są przygotowane płyty fundamentowe oraz umocowania. Montaż wież widokowych w miejscu ich budowy zaplanowano na sierpień i wrzesień bieżącego roku.

Slavíkov

Termin zakończenia budowy zaplanowano wprawdzie na listopad 2014 roku, ale przewiduje się, że uroczyste otwarcie poszczególnych wież widokowych nastąpi już pod koniec września i w październiku.

Wierzymy, że jeszcze jesienią tego roku turyści wybiorą się do trzech nowych atrakcji turystycznych zlokalizowanych na kłodzkim pograniczu.

Žernov

Slavíkov

Žernov

Radków

Radków – Suszyna

W ramach projektu trwają prace polegające na budowie wieży widokowej usytuowanej w miejscowości Suszyna. Wartość robót budowlanych wyniesie 1 099 906,10 PLN. Prace mają potrwać do 10.11.2014 r. Wieża będzie miała wysokość 27 m, natomiast platforma widokowa usytuowana będzie na 22 m.

Horní Čermná

Horní Čermná

Horní Čermná

Horní Čermná – Mariánka

Roboty budowlane zostaną ukończone 15 sierpnia bieżącego roku. Na 6 września zaplanowano uroczyste otwarcie, któremu będzie towarzyszył dodatkowy program artystyczny. Wieża otrzymała imię Mariánka, w nawiązaniu do pobliskiego kościoła, który poświęcony jest św. Marii. Wieża widokowa znajduje się w magicznym miejscu, z którego roztaczają się cudowne widoki na okolicę. Ze szczytu można zobaczyć malowniczą wioskę Horní Čermná oraz Nepomuky, wzniesienia Buková hora, Suchý vrch, Góry Orlickie, ziemię łanszkrounską i trzebowską, a przy dobrej widoczności można dojrzeć także szczyty Karkonoszy. Wokół wieży prowadzi szlak rowerowy i szlak pieszy, można też do niej wygodnie dojechać samochodem. Bezpośrednio przy niej będą przygotowane trzy miejsca postojowe. W pobliżu znajduje się także przystanek autobusowy.

Kudowa Zdrój

Kudowa - Zdrój- Altany Miłości

Z końcem lipca 2014 roku zakończyły się prace związane z modernizacją wieży widokowej „Altany Miłości” w Kudowie-Zdroju. Jest to zabytkowy obiekt, altana widokowa, z której roztacza się malowniczy widok na uzdrowisko Kudowa-Zdrój oraz na Góry Orlickie po stronie czeskiej.

Kudowa Zdrój

Obiekt zostanie oddany do użytkowania w miesiącu sierpniu a na wrzesień 2014 zaplanowane jest jego uroczyste otwarcie.

Nowa Ruda

Nowa Ruda – wieża widokowa na Górze Św. Anny

Trwa realizacja renowacji zabytkowej wieży widokowej z czerwonego piaskowca zlokalizowanej na Górze Św. Anny w Nowej Rudzie. Termin zakończenia prac - do 18. 09. 2014 roku. Obecnie wykonano czyszczenie i konserwację całej wieży i trwają prace przy konstrukcji dachowej górnej i dolnej.

Stachelberg

Trutnov – Stachelberg

Wieża widokowa budowana jest na wzgórzu noszącym taką samą nazwę, w bezpośrednim sąsiedztwie innej atrakcji turystycznej, już od dwudziestu lat cieszącej się popularnością wśród turystów. To grupa warowna, określana też czasem mianem twierdzy artyleryjskiej, o tej samej nazwie, zbudowana w latach 1937 i 1938. Wieża widokowa będzie surowym drewnianym obiektem typu wojskowego, aby dobrze współgrać z otoczeniem linii fortyfikacyjnej. W środku będą kręcone schody, wykonane w całości z metalu, z dwoma platformami widokowymi umieszczonymi na wysokości 9,4 m i 20,8 m powyżej terenu. Wieża będzie miała łącznie 24,5 m wysokości.

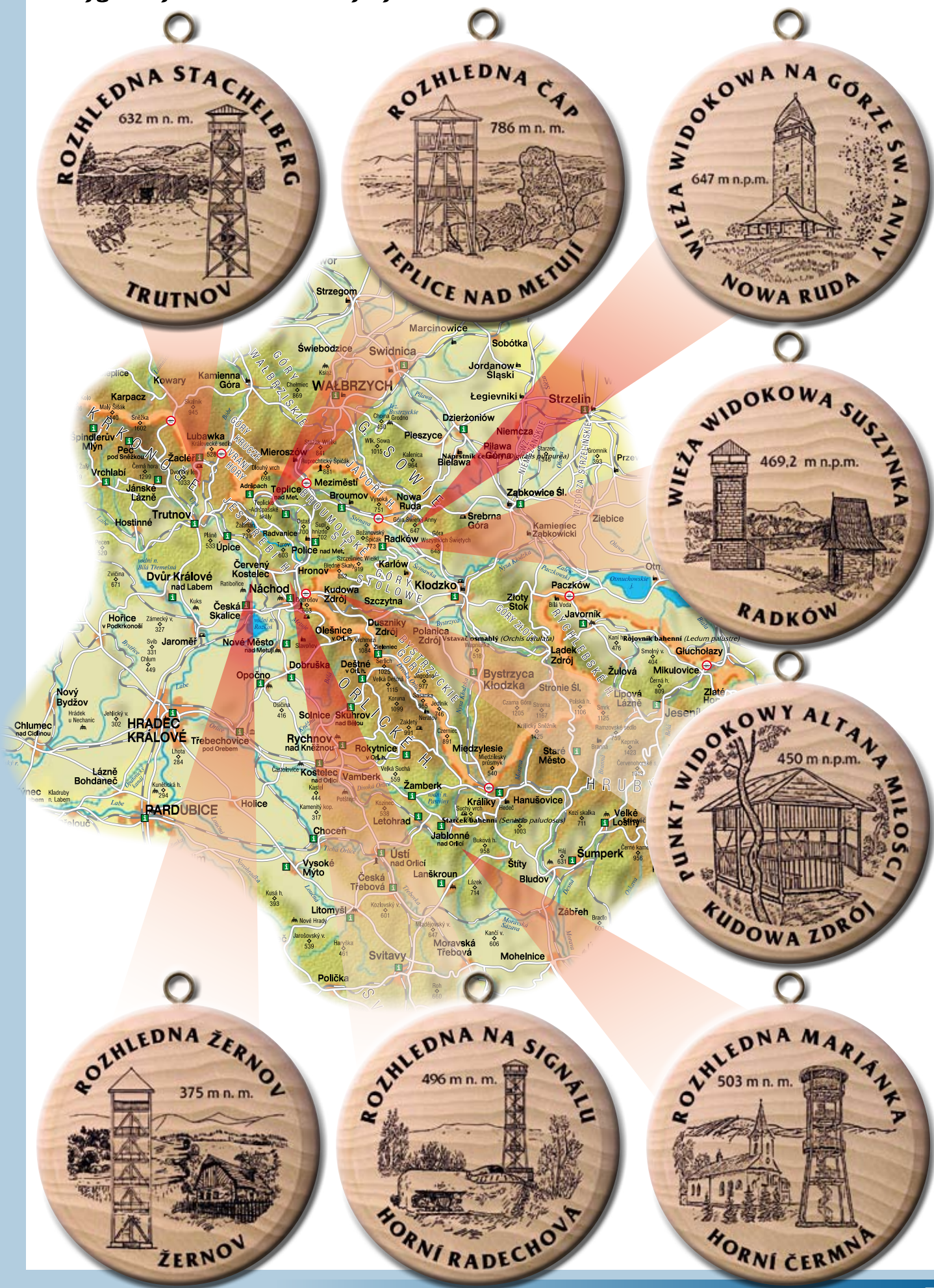
Roboty przebiegają zgodnie z zaplanowanym harmonogramem. Obecnie montowane są nadziemne części obiektu.

Zakończenie prac planowane jest na październik bieżącego roku. Termin uroczystego otwarcia wieży nie jest więc zagrożony. Turyści korzystający z wieży będą mieli lepszy widok na całą ziemię trutnowską, nachodzką, na Góry Orlickie, na linię przedwojennych fortyfikacji oraz na polską stronę w okolice Lubawki, Kamiennej Góry i na ziemię kłodzką.

Stachelberg

Przygotowywane znaczki turystyczne

Trwa modernizacja zintegrowanego systemu ratownictwa Gór Orlickich i Bystrzyckich

Obecnie na polsko-czeskim pograniczu realizowany jest projekt na rzecz zintegrowanego systemu ratownictwa, z którym wiąże się poniesienie znacznych środków finansowych. Uczestniczy w nim łącznie sześciu partnerów – Bystrzyca Kłodzka, Międzyzlesie oraz Kudowa Zdrój ze strony polskiej oraz Rokytnice v Orlických horách, Orlické Záhory i Olešnice v Orlických horách z czeskiej strony.

Najbardziej kosztownym elementem projektu jest budowa remizy strażackiej w Rokytnicy v Orlických horách. Uzgodniono, że najodpowiedniejszym obiektem do przebudowy będzie nieużytkowana miejscowa kotłownia i właśnie w tym miejscu powstanie remiza pełniąca funkcję centrum komunikacji oraz magazynu pomocy humanitarnej dla danego obszaru. Powstanie tu zintegrowany system ratownictwa, umożliwiający wza-

jemną komunikację między strażą pożarną i policją. Ponadto centrum zarządzania kryzysowego będzie wykorzystywane jako placówka prewencyjna, w której wyszkolone osoby z szeregów ochotniczych straży pożarnych będą prowadzić pogadanki dla dzieci na temat profilaktyki zdarzeń nadzwyczajnych. Pozostałe miasta z polsko-czeskiej granicy w większości przypadków inwestują w odnowienie sprzętu i pojazdów. Wszystkie inwestycje są tak skoordynowane, aby wzajemnie się uzupełniały. Przykładowo w Olešnici v Orlických horách kupiono nową cysternę CAS 20/4000/240 - S2R Tatrę 815 Terno

dla ochotniczej straży pożarnej. Współudział gminy na początku oscylował w granicach 1200 tysięcy CZK, ale w efekcie, dzięki środkom zebranych w ogłoszonej zbiórce, kwotę udało się obniżyć poniżej pół miliona koron. Znaczącą kwotę przekazała także lokalna jednostka OSP oraz Kraj Kralowohradecki. Do użytku została uroczystie oddana w drugi piątek maja. Gmina Orlické Záhory w ramach projektu zakupiła specjalny pojazd Tatra CAS 30 6x6 815-7,

przeznaczony przede wszystkim do gaszenia pożarów lasów. Pojemność cysterny wynosi 9 tysięcy litrów wody, dzięki czemu może ona w razie potrzeby długo gasić pożar, aż do czasu przyjazdu sprzętu z okolicznych jednostek straży pożarnej. Cysterna została już poddana pierwszej poważnej próbie w czasie pożaru lasu, jaki miał miejsce w partiach szczytowych gór, gdy strażacy po raz pierwszy mogli pracować z nowym sprzętem. Cysternę uroczystie oddano do użytku w sobotę 12 lipca 2014 roku podczas VII edycji Orlicko-Bystrzyckiego Pucharu w sportach pożarniczych.

Po polskiej stronie w Kudowie Zdroju zakupiono specjalistyczny sprzęt dla strażaków. Gminy Bystrzyca Kłodzka i Międzylesie nabyły pojazdy do działań ratowniczych w czasie wszystkich typów pożarów oraz przenośną motopompę do napełniania cystern podczas pożarów, dostarczania wody na odległość i wypompowywania wody z zalanych obiektów. Wzajemna współpraca wszystkich zaangażowanych partnerów pogłębianą jest także w trakcie kilku wspólnych ćwiczeń, podczas których wykorzystywany jest nabyty sprzęt i doskonalone są umiejętności wzajemnej komunikacji.

W związku z przystąpieniem do strefy Schengen i związanymi z tym większymi możliwościami współpracy jednostek straży pożarnej głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców na granicy między Polską a Czechami dzięki wykorzystaniu zintegrowanego systemu ratownictwa Gór Orlickich i Bystrzyckich. Projekt został dofinansowany ze środków unijnych w ramach POWT RCz-RP 2007-2013. Projekt opracowała i koordynuje agencja RDA.

Poznajmy lepiej Polskę – seria seminariów edukacyjnych agencji RDA

Agencja Euroregionu Glacensis RDA we współpracy z partnerem Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis realizuje wspólny projekt edukacyjny pn. „Wspieranie rozwoju czesko-polskiej współpracy” o nr rej. CZ.3.22/3.3.02/13.03727 w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej 2007-2013 Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska, Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis. Głównym celem projektu jest poszerzanie wiedzy na temat funkcjonowania administracji państwowej w Polsce. Łącznie będzie zorganizowanych sześć seminariów edukacyjnych, a ich tematyka ma obejmować porównanie struktury administracji państwowej i samorządowej w Polsce i w Czechach. Tematyka drugiej części seminariów koncentruje się na podstawowych informacjach o Polsce jako państwie, m. in. o strukturze ludności, religii, ukierunkowaniu rolniczym i przemysłowym kraju, nowych planowanych ciągach transportowych itp.

Pierwsza seria seminariów odbyła się w miejscowościach Val (powiat Rychnov nad Kněžnou) dnia 26. 06. 2014 r., Suchý Vrch (powiat Ústí nad Orlicí) dnia 10. 07. 2014 r. oraz Meziměstí (powiat Náchod) dnia 11. 07. 2014 r. Kolejne seminaria planowane są na sierpień. Na seminariach staramy się wyjaśnić podstawowe różnice w strukturze administracji państwowej i samorządowej, co w znacznym stopniu pomoże w lepszym zorientowaniu się w różnych dziedzinach współpracy. Seminaria są przeznaczone dla pracowników instytucji publicznych, mieszkańców oraz przedstawicieli organizacji z czesko-polskiego pogranicza. Po zakończeniu seminariów agencja RDA nadal będzie udzielała zainteresowanym tych informacji za pośrednictwem swoich biur, które będą pełniły funkcję punktów informacyjnych.

„Chociaż wzajemna wymiana mieszkańców Czech i Polski jest w obecnym czasie całkowicie naturalna, to informacje na temat podstawowej charakterystyki sąsiedniego kraju nie są wszystkim tak dobrze znane. Skupiamy się na zaprezentowaniu podstawowych różnic dotyczących funkcjonowania samorządu. Przykładowo je-

sienią tego roku po polskiej i czeskiej stronie odbędą się wybory samorządowe, a właśnie struktura samorządu w obu krajach bardzo się różni. Polacy nie do końca rozumieją duże rozdrobnienie naszych gmin, ponieważ Republika Czeska ma 6245 gmin wszystkich typów, a Polska, która jest czterokrotnie większa pod względem powierzchni i liczby ludności, ma tylko 2479 gmin wszystkich typów. W Polsce przeprowadza się ponadto bezpośrednie wybory burmistrza, który ma własne kompetencje określone ustawą, natomiast nie może głosować w radzie gminy. Działania te chcielibyśmy kontynuować także w przyszłości, takich ciekawostek jest naprawdę wiele” – dodał dyrektor RDA, który prowadzi seminaria.

Uczestnicy seminariów przekazali nam swoje opinie: Seminarium Val:

Chociaż wielu z nas myśli, że o polskim samorządzie wiemy wiele, ponieważ mamy miasta partnerskie, to prawda jest inna. Na seminarium nie tylko powtórzyliśmy to, co znamy, ale poznaliśmy także kolejne szczegóły i informacje o polskiej stronie. Ponadto mieliśmy czas na własne, burmistrzów i wiceburmistrzów, nieformalne spotkanie, a to oczywiście kolejna wartość dodana, informacja o tym, jak współpracują inne miasta i gminy. Ucieszyłoby mnie, gdyby podobnych seminariów było więcej.

Dziękuję za zorganizowanie!

Bronislava Malijovská,

wiceburmistrz Novego Města nad Metují

Seminarium Meziměstí:

O dużym zainteresowaniu tym seminarium świadczyła dyskusja prowadzona w czasie tego spotkania przez polskich i czeskich uczestników. Mieli oni okazję do zapoznania się z wieloma nowymi informacjami, także dotyczącymi własnych doświadczeń związanych z tą pracą. Szkoda tylko, że przedstawiciele niektórych gmin z regionu broumowskiego nie uczestniczyli w tym seminarium. Właśnie dla nich mogło być ono bardzo przydatne. Wiedza o lokalnych uwarunkowaniach w regionie przygranicznym Euroregionu Glacensis oraz dobra znajomość polskiego i czeskiego samorządu jest konieczna przy podejmowaniu tej pracy. Za realizację seminarium należą się podziękowania organizatorom – RDA Rychnov nad Kněžnou, ale przede wszystkim także miejscowemu koordynatorowi tego wydarzenia w naszym regionie - Ing. Vladimírovi Hrubemu.

Petr Círk,

przewodniczący komisji ds. współpracy z zagranicą Miasta Broumov

Seminarium Suchý vrch:

Cieszę się, że odbyło się seminarium, które przybliżyło funkcjonowanie administracji państwowej i samorządowej w Polsce. Wiele z nas nawiązało współpracę partnerską z polskimi gminami i miastami i wspólnie realizujemy różne projekty. Należy być świadomym różnic w procesach zatwierdzania w obu krajach. Seminarium z pewnością przyczyniło się do dalszego wzajemnego poznania i zrozumienia.

Petr Fiala,

burmistrz Miasta Letohrad

Wolne Państwo Saksonia – informacja na temat zabytków oraz Biura Łącznikowego we Wrocławiu

Wolne Państwo Saksonia jest krajem związkowym w Niemczech, graniczącym z Polską. Terytorium Saksonii obejmuje 18 000 kilometrów kwadratowych, populacja wynosi 4 miliony mieszkańców. Saksonia jest znana nie tylko z pięknej architektury w Dreźnie oraz rzeki Łaby. Istnieje również wiele miejsc, które z pewnością warto odwiedzić. Należy wspomnieć między innymi: miasto targów branżowych – Lipsk, wraz z licznymi jeziorami w okolicy (słynne „Leipziger Neuseenland”, które powstały w miejscu dawnych kopalni odkrywkowych), saksońską krainę zamków, Rudawy, wraz z centrum sportów zimowych wokół góry Fichtelberg, region Vogtland (słynny z produkcji instrumentów muzycznych) oraz miasto Chemnitz, zwane „Miastem nowoczesności”, gdzie każdy miłośnik sztuki musi koniecznie odwiedzić „Museum Gunzenhauser” i nowo otwarte muzeum archeologii.

We wschodniej części Saksonii, na granicy polsko-niemieckiej, znajduje się Europejskie Miasto Görlitz/Zgorzelec. Muzeum przyrody Senckenberg w Görlitz zawsze oferuje bardzo ciekawe wystawy ze świata zwierząt i roślin, które zachwycają zarówno dzieci, jak i dorosłych. Ponadto można udać się do pobliskiego Parku Mużakowskiego (Fürst-Pückler) w Bad Muskau, który jest wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Nauka i kultura należą do jednych z najważniejszych celów polityki saksońskiej. Saksonia wraz ze swoimi uniwersytetami posiada szeroką ofertę edukacyjną, skierowaną do młodych ludzi, a także oferuje wiele możliwości dalszej kariery zawodowej w wielu firmach. Z pewnością również gospodarka jest nieodłączną dziedziczą Saksonii, ukształtowaną przez długą tradycję przemysłową oraz bogate i wieloletnie działania przedsiębiorstw na jej terenie.

Warto także wspomnieć o istocie regionalnej bliskości Saksonii i jej europejskiego sąsiada. W związku z tym, w dniu 16 maja 2012 roku nastąpiło otwarcie Biura Łącznikowego Wolnego Państwa Saksonii we Wrocławiu. Zadania Saksońskiego Biura Łącznikowego we Wrocławiu skupiają się przede wszystkim na współpracy międzyregionalnej zwłaszcza z województwami dolnośląskim i lubuskim oraz na kontaktach roboczych z sąsiednimi województwami. Partnerstwo międzyregionalne z województwem dolnośląskim istnieje od roku 1999, a z województwem lubuskim – od roku 2008, co tworzy dla działalności Biura solidną i instytucjonalną podstawę punktu kontaktowego dla polskich instytucji, przedsiębiorstw i podmiotów społecznych chcących współpracować z Saksonią. Działalność Biura daje możliwość kooperacji poza granicami państwa. Ponadto, Biuro Łącznikowe jest wykorzystywane również jako centrum konferencyjne z ofertą edukacyjną i kulturalną. Specyfika działalności Biura Łącznikowego Saksonii we Wrocławiu polega ponadto na współpracy z mniejszością niemiecką mieszkającą na Dolnym Śląsku, ziemi lubuskiej, a przede wszystkim w sąsiadującym województwie opolskim, która jest zainteresowana intensywniejszą współpracą kulturalną z Wolnym Państwem Saksonia.

Na miejscu jest stale obecny przedstawiciel Wolnego Państwa Saksonii. Jest on do dyspozycji jako osoba kontaktowa.

Adres kontaktowy:

Biuro Łącznikowe Wolnego Kraju Związkowego Saksonii
Osoba kontaktowa: Andreas Grapatin
Rynek 7, 50-107 Wrocław/Polska
E-Mail: post@pl.sk.sachsen.de
tel.: 071 337 82 64

Dodatkowe informacje można znaleźć również pod następującymi stronami:

www.sachsen-tourismus.de/pl/
www.schloesserland-sachsen.de/pl/start/
www.tu-chemnitz.de/international/index.php
www.tu-chemnitz.de/international/index.php.en
www.tu-chemnitz.de/international/index.php.en

Przedstawiamy projekt Stowarzyszenia SPLAV – “Zahrady u SPLAVu”

Zahrady u SPLAVu (Ogrody przy JAZie) – to pierwszy w Czechach projekt z zakresu terapii ogrodniczej, który realizowany jest od stycznia 2013 roku do grudnia 2014 roku. Projekt podzielono na pięć części. Dofinansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego (PO Kapitał Ludzki i Zatrudnienie). W ramach projektu współpracuje dwóch zagranicznych partnerów. Celem projektu jest wdrożenie w Czechach terapii ogrodniczej. Jest to forma pomocy dla grup mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji, a jej celem jest pokazanie im sposobu na znalezienie miejsca w życiu społecznym i zawodowym w ogrodach farmerskich. Grupą docelową projektu są pozostający bez pracy rodzice z dziećmi do 15. roku życia, matki na urlopie wychowawczym nie mające zapewnionej przyszłej pracy, a także osoby powyżej 50. roku życia, też bezrobotne, jednak nie w wieku emerytalnym. Działania realizowane są przy metodycznym wsparciu partnerów projektu Riverside Market Garden z Wielkiej Brytanii oraz Juankoski Heritage Society z Finlandii. Działki udostępnił renesansowy pałac Doudleby nad Orlicí (ogród wspólnotowy i farmerski) oraz Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych ORION w Rychnovie nad Kněžnou – Dlouhá Ves (ogród wspólnotowy).

Od połowy grudnia 2013 roku zatrudnienie na połowę etatu znalazło w ramach projektu osiem osób. W tym roku ogród ponownie obudził się do życia i dał nam udane plony. Uprawiamy i zbieramy: różne rodzaje sałat, warzywa azjatyckie (mizuna, mibuna, gorczyca chińska), białą rzepe, buraki czerwone, szpinak, marchew, groszek, szeroki asortyment ziół, kwiaty do cięcia, zioła lecznicze. Ponadto wytwarzamy: maści ziołowe, syropy ziołowe, mieszanki suszonych ziół, sól ziołową, cukier truskawkowy, cukier lawendowy, ceramiczne iglice ozdobne do doniczek i na grządki.

W tym roku odbyły się następujące imprezy: Wyplatamy z wiktoryn, Ogrodniczy pchli targ (impreza dla wszystkich ogrodników i ogrodniczek), Ogród dla każdego (otwarcie nowego ogrodu wspólnotowego w Dlouhéj Vsi koło Rychnova nad Kněžnou), Ziołowa sobota (impreza dla pasjonatów uprawiania ziół i wyrobu domowych produktów), Podwieczorek w ogrodzie (impreza dla seniorów), Zdrowo nie oznacza drogo (impreza dla zainteresowanych opracowaniem zrównoważonej racjonalnej diety), Ziołowe warsztaty (impreza otwarta – produkcja wyrobów ziołowych).

W okresie powakacyjnym planujemy jeszcze: Jesienny ogrodniczy pchli targ (13. 09. 2014), Mixed Pickles Day (4. 10. 2014), 3. międzynarodową konferencję w salach renesansowego pałacu oraz na terenie ogrodu farmerskiego i wspólnotowego w Doudlebach nad Orlicí (8 – 10. 10. 2014). Więcej informacji nt. przygotowywanych imprez można znaleźć na stronach www.zahradyusplavu.cz. Aktualne informacje o tym, co dzieje się bezpośrednio w ogrodach można znaleźć na www.zahradyusplavu.blog.cz. Serdecznie zapraszamy wszystkich do naszych ogrodów. Zapraszamy do kontaktu i przyjazdu. Stowarzyszenie SPLAV, z.s.

Wywiad z panem Ing. Igorem Šedo, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RCz – Departament Państw Europy Środkowej

(Pracownik Departamentu Europy Środkowej MSZ RCz od 1980 roku, w latach 2001-2005 Konsul Generalny RCz we Wrocławiu, ponadto pracował w Rosji, Holandii i Estonii).

Wywiad przeprowadzono dnia 27. 03. 2014 roku w Trutnovie podczas międzynarodowej czesko-polskiej konferencji, która odbyła się w ramach projektu EUREGIO PL-CZ.

Jak z punktu widzenia ministerstwa postrzega Pan działalność Euroregionu?

Departament Państw Europy Środkowej, pod który podlega współpraca transgraniczna, uważa euroregiony za ważnych aktorów współpracy transgranicznej. Myślę, że współpraca transgraniczna odgrywa rolę nie do przecenienia. Także dyskusja prowadzona na konferencji na to wskazała. Myślę, że oprócz projektów, które rozwijają region przygraniczny, a są to projekty raczej budowlane, bardzo ważne jest skupienie się także na projektach, które zbliżają nasze narody na wspólnej granicy. W tym zakresie sytuacja bardzo

się poprawiła. Niezmiernie ważne jest skierowanie naszej uwagi na młodzież. Gdy w KG we Wrocławiu organizowaliśmy wydarzenia kulturalne, zawsze starałem się, aby przygotować także wydarzenia kulturalne dla młodzieży. Kto bowiem będzie w przyszłości realizował kolejne projekty? Kolejne pokolenie, czyli młodzież.

Na konferencji mówiono także o tym, że młodzież nie zna języków. Gdy ludzie nie umieją się komunikować i mieliby się porozumiewać tylko po angielsku, to nie jest to tak do końca właściwe. Jestem jednoznacznie za tym, aby regiony podejmowały projekty, które przyczyniałyby się także do zbliżania młodzieży. I oczywiście, co jest także bardzo ważne, powinniśmy dążyć do tego, aby polscy mieszkańcy podróżowali do Czech i odwrotnie – Czesi do Polski. Myślę, że Polacy są w tym nieco lepsi od nas. Z posiadanych przeze mnie informacji wynika, że polska klientela w niektórych regionach narciarskich stanowi duży odsetek gości. Potencjał jest w ludziach, a naszym zadaniem jest zachęcanie młodzieży do wzajemnej współpracy. Wiem, że jest wiele projektów, w ramach których miasta i gminy partnerskie prowadzą współpracę młodzieży – sportową, artystyczną itp.

Jakie działania Pan proponuje?

Jestem zaskoczony, że 10 lat po moim wyjeździe z Wrocławia w Euroregionie Glacensis wciąż nie udało się opracować np. podręcznika edukacji regionalnej, który jest ważny, byśmy wiedzieli, co łączy Polskę z Czechami, jakie mamy tradycje historyczne itp.

A w dziedzinie transportu? Gdy w 2001 roku wyjeżdżałem do Wrocławia, to już wówczas w Euroregionie Glacensis mówiono, jak ważne jest połączenie drogowe przez Bramę Lubawską, ale do dnia dzisiejszego nie ma tego połączenia. Ministerstwo Transportu mówi, że nastąpi to w 2020 roku. Połączenie Polski i Czech w tym miejscu ułatwi wiele spraw przedsiębiorcom. Obecnie część transportu musi korzystać z innego połączenia, co oznacza znaczne nakładanie drogi.

Pamiętam, jak w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych mówiłem, po co otwierać nowe przejścia graniczne, skoro przystąpimy do Unii Europejskiej. Ja zawsze mówiłem, i dziś to się potwierdza, że przejście graniczne to nie „budka”, przy której stoi celnik i kontroluje ludzi. To przede wszystkim kwestia tego, gdzie można przekroczyć granicę, przewieźć towary itp. My je (przejścia graniczne) wprowadzimy, możemy przez nie przechodzić, ale okazuje się, że nie może tamtędy przejechać samochód o pewnym tonażu. A więc to jest budowanie przejść granicznych – budowanie odpowiedniej infrastruktury na przejściach granicznych.

Zwyczaje i tradycje ludowe

W niniejszym numerze jeszcze raz przypomnimy o odpustach, a konkretnie o odpuscie Świętego Wawrzyńca. Kościółków i kaplic pod wezwaniem św. Wawrzyńca jest na terenie euroregionu wiele, ale **kaplica św. Wawrzyńca** na Śnieżce na pewno zasługuje na nieco więcej uwagi. Najpierw przypomnijmy sobie historię jej powstania.

To najstarsza budowla na Śnieżce. Ma 14 metrów wysokości i stoi po polskiej stronie szczytu. Jej budowę zlecił śląski szlachcic Krzysztof Leopold Schaffgotsch (*1623 - †1703), do którego należały ziemie na północnych zboczach Karkonoszy. Rozległa posiadłość rodowa została jednak skonfiskowana, gdy jego ojciec Hans Ulrich przeciwstawił się cesarzowi i jako buntownik został ścięty w 1635 roku w Ratybonie. Cesarz skonfiskował jego majątek, ale jego syn został później ułaskawiony i część dóbr udało mu się odzyskać. Krzysztof Leopold rozpoczął budowę kaplicy na Śnieżce z inicjatywy cystersów z Krzeszowa jako wotum za zwrócenie mu ziem. Pierwsze prace rozpoczęto w 1653 roku, jednak prowadzenie dalszych prac przerwali leśnicy hrabiego Czernina, który również w tym czasie rościł sobie prawa do Śnieżki. Obaj szlachcice spierali się przez jedenaście lat o ziemie na Śnieżce. W efekcie sąd przyznał je Schaffgotschowi. Prace przy kaplicy hrabia wznowił w 1664 roku. Trwały one kolejne 17 lat. Nowa kaplica została poświęcona 10 sierpnia 1681 roku. Od tego czasu na szczycie Śnieżki pięć razy w roku odbywały się nabożeństwa, w których uczestniczyły setki pielgrzymów. W 1771 roku kaplicę poważnie uszkodził piorun. Od 1812 roku, po kasacie klasztorów w Prusach, kaplica była zamknięta, opustoszała do 1850 roku funkcjonowała jako okazyjna gospoda i schronienie dla turystów. Kaplicę poświęcono ponownie dopiero w 1854 roku. *Jako ciekawostkę przypomnijmy, że dzierżawca kaplicy Friedrich Sommer z Cieplic Śląskich w 1850 roku po północnej stronie szczytu Śnieżki zbudował pierwsze Pruskie Schronisko, które po siedmiu latach się spaliło, podobnie jak drugie Pruskie Schronisko, które zapaliło się od pioruna w 1862 roku. Dopiero trzecie schronisko zbudowane w tym samym miejscu funkcjonowało aż do 1967 roku.*

W kolejnych latach kaplicę św. Wawrzyńca kilkakrotnie trawił pożar, zawsze jednak ją odbudowywano. Ostatni remont miał miejsce w 1999 roku. Obiekt wzmocniono, ocieplono, we wnętrzu umieszczono nowy ołtarz i odrestaurowano malowidła ściennie. W ostatnich latach na szczycie Śnieżki 10 sierpnia w dzień Świętego Wawrzyńca spotykają się polscy i czescy duchowni, górale i pielgrzymi, aby uczestniczyć w mszy za górskich ratowników i przewodników.

W 1824 roku kaplicę św. Wawrzyńca uzupełnił także podstawowy punkt trygonometryczny. Kamienna mogiła na szczycie Śnieżki jest jednym z podstawowych punktów sieci,

która już niemal 200 lat służy do celów kartograficznych oraz do badania ruchów skorupy ziemskiej.

Tradycję odpustu Świętego Wawrzyńca na Śnieżce zapoczątkowano w 1686 roku. Pielgrzymi wędrowali na najwyższą górę Karkonoszy w czasie wojen i zmian ustrojów. Drogę na szczyt znajdowali zarówno wierni, jak i czescy oraz niemieccy robotnicy, którzy od 1922 roku organizowali spotkania protestacyjne na Pomeznych boudach (Okraju), szczególnie licznie w okresie przedwojennym. Tradycję współczesnego odpustu, gdy w czasie południowej mszy celebrowanej pod gołym niebem spotykają się przybysze z obu stron granicy – zarówno z polskiej diecezji legnickiej, jak i z czeskiej kralowohradeckiej, wznowiono w 1996 roku. Dziś w odpustach uczestniczą wysocy dygnitarze państwowi i duchowni wraz z innymi uczestnikami odpustu, to czas bardzo ciekawych spotkań.

Inna tradycja, tym razem już jesienną, którą pragniemy przypomnieć, są dożynki.

Dożynki (także obrzynki, wieniec, wieńcowe, okężne, okężna, wyżynki, Święto Plonów, żniwne) są znane jako uroczyste zakończenie żniw. W wielu krajach europejskich i pozaeuropejskich mają one do dnia dzisiejszego charakter religijny. W okresie przed dożynkami przeprowadzano wiele zabobonnych praktyk, które miały wesprzeć płodność bydła, urodzaj plonów. Wszystkie siły skupiano na udanym i szybkim zebraniu plonów i ich przetworzeniu. Zwieńczeniem prac rolnych było święto dożynek. Uroczystość mogła obejmować między innymi odprowadzenie ostatniego wozu ze zbożem, przekazanie dożynekowego wienia i składanie życzeń gospodarzowi; następnie organizowano biesiadę z muzyką i tańcami. Często trwała ona od niedzieli do czwartku i zapraszano na nią kołaczem - „zapraszaczem”. Na stole było mięso, drób, ciasta, pieczywo. Dawniej trzymano w gospodarstwie taki wieniec Dożego Narodzenia, a czasami nawet do następnych żniw.

Podobne święto kończące zbiory plonów można znaleźć niemal we wszystkich kulturach rolniczych. W rolnictwie zaawansowanym, które często charakteryzuje się jednym przeważającym plodem rolnym, zbiory stanowią w praktyce największy przełom w czasie roku: oznaczają koniec okresu nędzy i przejście do stanu swoistej nadwyżki jedzenia (choć oczywiście przejściowej). Dlatego czas dożynek w wielu kulturach uważano nawet za początek nowego roku. W niektórych literaturach znaleźć można wyjaśnienie, że początek roku w styczniu pojawił się prawdopodobnie jako termin zapłaty podatków, chociaż w innych tekstach łączony jest z przesileniem zimowym.

Zgodnie z posiadanymi informacjami wszystkie tradycyjne społeczności rolnicze łączą ze świętem dożynek:

1. okazję do wspólnego świętowania;
2. ofiarowanie części plonów;
3. podziękowanie za zbiory jako dar od Boga;
4. rytualne „zwolnienie” nowych zbiorów, które dopiero teraz można zacząć konsumować.

Aby dożynki były rzeczywiście wspólnym świętem większej społeczności, obchodzono je w określonym z góry dniu, na przykład w czasie wrześniowej pełni Księżyca.

Zwyczaje i tradycje ludowe

Dożynki to święto ludowe połączone z obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych. W czasach przedchrześcijańskich było to etniczne święto słowiańskie, przypadające w okresie równonocy jesiennej (23 września). Współcześnie obchodzone zwykle w jedną z niedziel września po zakończeniu żniw. Zwyczaj ten, praktykowany przez Słowian i plemiona bałtyckie, w różnych stronach Polski określany był jako wyżynki, obrzynki, wieniec, wieńcowe, okężne. Na Śląsku opolskim nazywane żniwniok. Obrzęd dożynek prawdopodobnie związany był pierwotnie kultem roślin i drzew, potem z pierwotnym rolnictwem. Wraz z rozwojem gospodarki folwarczno-dworskiej w XVI wieku dożynki zagościły na dworach majątków ziemskich. Urządzano je dla żniwiarzy w nagrodę za wykonaną pracę przy żniwach i zebrane plony.

Tradycyjnie dożynki obchodzone były w pierwszy dzień jesieni. Święto poświęcone było tegorocznym zbiorom zbóż, w czasie którego dziękowano bogom za plony i proszono o jeszcze lepsze w przyszłym roku. Dożynek towarzyszyły różne praktyki i do niedawna zachowane zwyczaje, np.:

• **wieniec** - obchody dożynek rozpoczynały się wiciem wieńca, z pozostawionych na polu zbóż, z kiści czerwonej jarzębiny, orzechów, owoców, kwiatów i kolorowych wstążek. Wieńce dożynkowe miały zwykle kształt wielkiej korony lub koła. W przeszłości umieszczano w nich także żywe (z czasem sztuczne) koguty, kacząta lub małe gąski, bo miało to zapewniać piękny i zdrowy przychówek gospodarski. Wieniec dożynkowy nazywany bywał „plonem” bo też i uosabiał wszystkie zebrane plony oraz urodzaj. Niosła go na głowie lub wyciągniętych rękach najlepsza żniwiarka, czasami z pomocą parobków i innych żeńców. Za nią postępował orszak odświętnie ubranych żniwiarzy, niosących na ramionach przybrane kwiatami, wyczyszczone kosy i sierpy. Wieniec niesiono do poświęcenia do świątyni, a następnie ze śpiewem w uroczystym pochodzie, udawano się do dworu lub do domu gospodarza dożynek. Wieniec dożynkowy przechowywany był w stodole do kolejnego roku, do nowego siewu. Wykruszone z niego ziarna wysypywano do worków z ziarnem siewnym.

• **ostatnia kępa** - zboża, które po żniwach czas jakiś pozostawiano na pustym już polu dla ciągłości urodzaju. Pozostawione na polu kłosa zwano **przepiórka**, **brodą**, **kozą** lub **pępkiem** w Poznańskim; zwano je także wiązką, wiązaną lub garstką. Ścinane były uroczyście przez najlepszego kośnika, po czym wręczane były najlepszym żniwiarkom do upieczenia wieńca.

• w czasie dożynek organizuje się biesiady z poczęstunkiem i tańcami, dawniej poprzedzane rytualnymi obrzędami i modlitwami.

U schyłku XIX wieku, wzorem dożynek dworskich, zaczęto urządzać **dożynki chłopskie**, gospodarskie. Bogaci gospodarze wyprawiali je dla swych domowników, rodziny, parobków i najemników. Ceremoniom dożynkowym przewodniczą Starosta i Starościna dożynekowi. Najpierw wnoszone są wieńce dożynkowe wykonane z kłosów zbóż, owoców, warzyw, polnych kwiatów. Następnie Starosta i Starościna wręczają bochen chleba upieczonego z mąki pochodzącej z ostatnich zbiorów Gospodarzowi dożynek. Gospodarzem najczęściej jest kapłan, a w przypadku dożynek świeckich przedstawiciel lokalnej administracji państwowej bądź samorządowej. Następnie składane są symboliczne dary z najnowszych plonów, przetwory mięsne, owoce - często stanowią one wystawę osiągnięć lokalnych rolników. W przypadku kiedy uroczystość ma charakter religijny, odprawiany jest obrzęd liturgiczny. Dożynki kończy najczęściej festyn ludowy.

W tym roku dożynki powiatowe (powiat kłodzki) odbywać się będą w Wambierzach 7. 09. 2014 r. Zapraszamy serdecznie.

Dzień wcześniej tj. 6. 09. 2014 zapraszamy na „**V Międzynarodowy Rajd Śnieżnicki**”. Spotkanie mieszkańców Stronia Śląskiego i Starego Mesta oraz turystów na szczycie Śnieżnika. Mieszkańcy i turyści dochodzą na Śnieżnik ze strony Starego Mesta i Stronia Śląskiego Na szczycie przewidziane prelekcje dot. wspólnej historii oraz walorów przyrodniczo-kulturowych Masywu Śnieżnika polskiej i czeskiej części. Rajd po polskiej stronie rozpoczynamy ścieżką przyrodniczo-traperską. Ścieżka ma za zadanie ukazanie piękna przyrody oraz dziedzictwa kulturowego Masywu Śnieżnika. Uczestnicy wyprawy oprowadzani są przez przewodników górskich duktami Masywu Śnieżnika poznając unikatową faunę i florę oraz zagadnienia związane z zagospodarowaniem lasu. Na trasie ścieżki przewiduje się do zwiedzania Muzeum Ziemi oraz Podziemną Trasę Turystyczną - Edukacyjną w Starej Kopalni Uranu w Kletnie, Jaskinię Niedźwiedzia, ścieżkę krasową, a także prelekcję ekologiczno - przyrodniczą. Na zakończenie zaplanowane jest wspólne ognisko.

Tradycyjne dania w Czechach

Legumina z jagodami, miodem i biszkoptami

0,25 l śmietany do ubijania
0,25 l gęstej śmietany (kwaśnej)
0,25 kg twarogu
1 litr jagód
10 szt. biszkoptów
0,1 kg cukier puder
0,05 l rum
miód

Przygotowanie:

Twaróg mieszamy z gęstą śmietaną i cukrem pudrem. Do przygotowanej masy powoli dodajemy ubitą wcześniej śmietanę.

Dno formy lub szklanej miski wykładamy rozdrobnionymi biszkoptami, które skrapiamy lekko rumem. Na biszkopty wysypujemy jagody i zalewamy masą ze śmietany i twarogu. Pozostawiamy do schłodzenia, najlepiej do następnego dnia. Leguminę można pokroić nożem na kawałki, a przed podaniem pokropić miodem lub karmelem oraz przyozdobić świeżą miętą lub jagodami.

Tradycyjne dania w Polsce

Chleb pszenno - żytni

1 kg mąki pszennej
1 szklanka mąki żytniej
1 l ciepłej wody
1 szklanka otrębów
1 szklanka płatków owsianych
1 szklanka słonecznika
1 szklanka pestek dyni
1 szklanka sezamu
1 łyżka soli
1 łyżka miodu
10 dag drożdży

Drożdże rozrabiamy w szklance ciepłej wody. Do miski wsypujemy pozostałe składniki dolewamy drożdże oraz pozostałą wodę i zarabiamy ciasto. Odstawiamy na ok. 1 godzinę do wyrośnięcia. Dwie duże lub cztery małe keksówki smarujemy olejem. Piekarnik nagrzewamy do temperatury 220°C. Ciasto przekładamy do keksówek (ok. 2/3 wysokości). Smarujemy wodą lub żółtkiem posypujemy ziarnami i odstawiamy do wyrośnięcia. Kiedy ciasto wyrośnie wkładamy do piekarnika pieczemy ok. 1 godz.

SMACZNEGO

